

úsudky spolehnout, může je zveřejnit v úplnosti. Žáci se dozvědí nejen to, jestli se učitel ve své předpovědi zmylil, ale také to, jak na chybu reagoval, jak ji zdůvodnil.

Žák (dítě) předvídá, učitel (rodič) mu poskytuje oporu

Následující ukázka je příkladem toho, že čtyřleté dítě po nějaké době, během které mu rodič modeluje, jak předvídá, dokáže samo rozpoznat signál v textu, který nutí čtenáře k předvídání. Hned v první větě textu a pak i v několika dalších hlavní hrdinové mluví o vlajkách, vysvětlují si, k čemu slouží. Je tedy logické, že i následující zápletka bude mít s vlajkou nějakou souvislost. Dítě v tomto případě zcela spontánně předvídá, rodič ho k tomu nevybízí. Důležité je, že si dítě nemohlo pomáhat obrázkem, protože rodič jej zakryl, knihu četli společně poprvé. Rodič se snaží jeho kusé předpovědi rozvést, vztáhnout k textu, zdůvodnit.

1. ukázka – Mannelová, B.: *Příběhy ledních medvědů*. Thovt, Praha 2008.

Vlajka Země ledních medvědů

„Podívej se na tu barevnou látku, jak se třepetá ve větru,“ řekl lední medvěd Eda svému kamarádovi Bedřichovi, polární lišce. Ukazoval přitom na velkou loď, která plula kolem ledovce.

„To je vlajka, Edo,“ povzdychl si Bedřich. „A jaká má ta věc smysl, pane Vševědoucí Liško?“ zeptal se jízlivě Eda.

„Každá země má svoji vlastní vlajku. Z dálky je možné poznat, odkud loď přijíždí,“ odpověděl Bedřich. (s. 41–42)

Dítě: Asi si musej taky vyrobit vlajku.

Rodič: Myslíš, že budou vyrábět vlajku své země? Odkud pocházejí?

Dítě: Ano.

Rodič: Co by na té vlajce mohlo být? Myslíš, že bys ji dokázal nakreslit? Vlajku pro lišáka a pro medvěda, co by tam mohlo být?

Dítě: Medvěd.

Rodič: Na vlajce by byl medvěd, jo? Aby všichni poznali, že je ze země, kde žijou medvědi?

Dítě: Hmm.

Rodič: Chceš si tu vlajku nakreslit teď hned?

Dítě: Ano.

(kreslí vlajku s medvědem, pak čte rodič dál)

„Tak vymyslíme vlajku Země ledních medvědů,“ jásal Eda. „Super nápad,“ řekl Bedřich. „Namalujeme na ni bílého ledního medvěda, co ty na to?“ zeptal se Eda. (s. 44–45)

Dítě (rovněž čtyři roky) v další ukázce nejen samo z obrázku předvídá, že bude jedna z postav pirát (vychází při tom pravděpodobně i z faktu, že s rodičem čte už třetí příběh z knihy, ve které vystupují piráti), ale také při čtení srovnává svůj odhad s textem (to, že postavy z příběhu byly na sebe hodné a na lodi byl „pokojíček“, se neslučuje s jeho představou piráta) – viz zvýrazněné části textu. Rodič pomáhá dítěti vyrovnat se s tím, že v textu je popsán jiný druh pirátů (korzáři). Předpověď, kterou dítě vytvořilo na základě obrázku, byla správná, ale během čtení si dítě korigovalo svoje dosavadní znalosti o tématu.

2. ukázka – Crummenerl, R.: *Pirátská nauka*. Thovt, Praha 2006.

Dítě ukazuje na obrázek: To bude asi pirát. Vidíš, má pirátský klobouk.

Rodič: Ty myslíš, že to bude pirát, tak uvidíme.

„Děkuji, pane Morgane, že...“

„Poděkujte Benovi, je to přece dárek k jeho narozeninám,“ usmál se. (s. 40)

Dítě: Maminko, piráti na sebe byli hodní.

Rodič: To se mě ptáš, nebo co?

Dítě: Hmm.

Rodič: No, většinou moc ne, Toníku, víš. To byli zlí lidé, kteří kradli jiným lidem zboží z lodi, při tom třeba i vraždili, tak na sebe asi nemohli být hodní. Ty pořád přemýšlíš, jestli ten pán v klobouku je pirát, vid. Tak uvidíme, to se dozvíme.

O něco později už obě děti seděly v kajutě pana Morgana. (s. 43)

Rodič: Kajuta je takový pokojíček na lodi.

Dítě: **Jako že si na lodi hrajou?**

Rodič: No, tam si nehrajou, ale bydlí tam třeba kapitán. Ta je vidět tady (ukazuje na obrázek).

Dítě: **A oni si na lodi i vařili?**

Rodič: Ano, byli na cestě třeba několik týdnů, museli si vařit, jinak by umřeli hladu.

Dítě: **Ale piráti přece nemůžou vařit?**